

NÄENNÄISVILJELY*tavanomaisen viljelytavan valvonnan ongelmat*

Suomen liittyminen Euroopan Unioniin muutti maatalouden hintasuhteita siten, että heikkotuottoisia peltomaita ei enää kannattaisi viljellä. Samalla maataloustuki muuttui hintatuesta pinta-alaan perustuvaksi suoraksi tulotueksi. Tulotuen saamiseksi heikkotuottoisten tilojen kannattaisi jatkaa tuotantoa minimipanoksin eli harrastaa ns. näennäisviljelyä. Tämän estämiseksi tukien ehtona on tavanomaisen viljelytavan noudattaminen, johon kuuluu tarkoituksenmukainen maan muokkaus, lannoitus ja kasvinsuojelu.

Tarkastuksessa havaittiin, että enemmistö viljelijöistä pyrkii edelleen hyviin satoihin. Useimpien tilavalvontoja tekevien maaseutuosastojen mukaan tukiehtojen vastainen näennäisviljely on kuitenkin lisääntymässä. Vuoden 2000 valvontatietojen perusteella noin 4 prosenttia valvotuista tiloista harjoitti näennäisviljelyä yhdellä tai useammalla kasvulohkolla. Suurin osa hylätyistä lohkoista sijaitsi Keski- ja Pohjois-Suomessa, mutta tilakoon ja viljelijän iän puolesta nämä tilat eivät juuri poikenneet keskiarvotiloista. Näennäisviljeltyjä lohkoja on ollut myös suurilla tiloilla.

Tarkastuksen perusteella voidaan arvioida, että nykyisen valvontalinjan mukaan noin 0,5 – 1 prosenttia koko maan peltoalasta on näennäisviljeltyä. Aiheettomasti maksettu tuki voidaan arvioida kymmeniksi miljooniksi markkoiksi vuodessa. Tähän asti valvonnoissa on kuitenkin puututtu ainoastaan törkeisiin laiminlyöntitapauksiin. Maa- ja metsätalousministeriön viljelytapatulkinta on mahdollistanut lievän näennäisviljelyn, eli tavanomaisia ostopanoksia ei ole ollut pakko käyttää. Tämän vuoksi tilavalvontojen perusteella ei voida sanoa, kuinka yleistä näennäisviljely todellisuudessa on.

Viljelytavan valvonta on käytännössä vaikeaa ja eri valvojat voivat arvioida samaa kasvustoa eri tavalla. Tämä voi johtaa viljelijöiden epätasapuoliseen kohteluun. Tarkastusvirasto on katsonut, että nykyinen viljelytapamääritelmä on

liian tulkinnanvarainen, mikä johtaa siihen, että heikko-
tuottoisia peltoja viljelevällä tuottajalla on mahdollisuus
käyttää järjestelmää hyväksi ja maksimoida tukitulot näen-
näisviljelyllä. Maa- ja metsätalousministeriön tulisikin sel-
vittää tavanomaisen viljelytavan sisältöä, konkreettisia
tuotannon tavoitetasoja ja panoskäyttöä. Ministeriön tulisi
myös selvittää mahdollisuuksia minimoida näennäisviljelyn
ongelmaa tuotantosopimuksilla.